

41 . Iaz | Comuna: Obreja | Județ: Caraș-Severin | Punct: Tibiscum, punct Peste Ziduri, punct Traianu | Anul: 2016

Anul: 2016

Cod RAN: 53407.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană târzie

Tipuri sit: descoperire funerară

Categoriile sit: Domestic

Autori: Adrian Ardeț, Lucia-Carmen Ardeț, Doina Benea, Mariana Crânguș, Lavinia Grumeza, Dimitrie Pavel Negrei, Atalia Ștefănescu, Simona Daniela Glicheria Regep

Instituții: Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Liceul "Traian Doda", Caransebeș, Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara, Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara

Raport

Obiectivele cercetării

a) Continuuarea cercetărilor arheologice în cadrul clădirilor XIV și XV, din cadrul așezării civile de la Tibiscum - Jupa

b) Cercetări arheologice în cadrul castrului roman de la Tibiscum - Jupa, cercetarea sistemului defensiv și a laturii nordice a castrului

c) Cercetarea arheologică a sistemului defensiv al orașului/ zidul de incintă de la Tibiscum – Jupa

d) Conservare a clădirii XIV din așezarea civilă

e) Continuuarea cercetărilor arheologice în cadrul zonei private a municipium-ului roman de la Tibiscum – Iaz

f) Finalizarea cercetării și conservării clădirii VI de la Tibiscum – Iaz

g) Realizarea de cercetări arheologice non-destructive (cercetări geo-fizice și geo-magnetice) în cadrul siturilor de la Tibiscum – Jupa și Tibiscum – Iaz

h) Punerea în valoare atât turistică și muzeală a Rezervației Arheologice de la Tibiscum

Rezultate și interpretarea lor

Tibiscum Jupa

Prin cercetările arheologice desfășurate în ultimii ani de colectivul Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță Caransebeș s-a urmărit dezvelirea clădirilor XIII și XIV din municipium Tibiscum, construcții afectate pe latura de est de cursul fluctuant al râului Timiș. Campania din anul 2016 s-a axat pe cercetarea jumătății estice a clădirii XIV.

Au fost finalizate cercetările în secțiunea începută în anul 2015, cu dimensiunile de 7x3.50 m (secțiune dispusă în funcție de orientarea și dimensiunile camerelor păstrate din clădire). Ulterior a fost deschisă o nouă secțiune la est de secțiunea precedentă, orientată nord-sud, cu dimensiunile de 9 x 4 m.

În partea de sud a secțiunii a fost dezvelit o parte din zidul de sud al Clădirii XIV, o mare parte din acest zid fiind distrus din vechime. Partea de nord est a clădirii a fost distrusă în epoca modernă.

Au fost descoperite cinci nivele de locuire (atât din piatră, cât și din lemn), datate în secolele II-IV p. Chr.

Din cadrul clădirii XIV a rezultat un bogat material ceramic, osteologic, material special (monede din bronz și argint, fibule, fragmente de vase din sticlă, opaite), cărămizi și tegulae romane ștampilate MID și MII.

În paralel cu aceste săpături arheologice au fost efectuate cercetări arheologice de către colectivul de la Universitatea de Vest din Timișoara în sectorului de nord-vest al castrului mare. Secțiunea, trasată la nord-vest, a avut ca scop surprinderea structurii interne a castrului prin investigarea straturilor inferioare și atingerea solului viu, steril arheologic.

De asemenea au fost continuate cercetările din vicus-ul de la Tibiscum, pentru cercetarea clădirii CXV. Această clădire se află în curs de cercetare de câțiva ani, iar dispunerea ei este la aproximativ 100 de metri de porta principalis sinistra.

Colectivul Muzeului Județean Caransebeș au efectuat cercetări arheologice la nord de castru. Au fost deschisă o secțiune orientată nord-sud, cu dimensiunile de 20 x 1,5 m. În această secțiune au fost descoperite fundațiile unei construcții romane. Aceste fundații erau construite din piatră de râu legate cu mortar. La adâncimea de aproximativ 1 m, în caroul 6 a fost surprinsă o amenajare realizată din cărămizi și având o formă circulară (această amenajare aparține fazei de lemn a aceste construcții).

Perpendicular pe această secțiune a fost deschisă o nouă secțiune, orientată est-vest cu dimensiunile de 8 x 2 m, fiind surprins o parte din fundația clădirii.

În urma cercetărilor arheologice efectuate, putem spune, că această clădire este un templu care are două faze, o fază de lemn și o fază de piatră.

Tot în acest an clădirile XIII și XIV au fost conservate primar.

Tibiscum Iaz

Pentru a cerceta întreaga clădire (Clădirea VI) de la Tibiscum – Iaz, au fost trasate patru casete, notate A,B,C și D, având fiecare dimensiunea de 5 x 5,5 m, între casete a fost lăsat un martor de 1m. Aceste casete au fost deschise la nord de casetele cercetate între anii 2009 - 2013.

În caseta A a fost surprins zidul de est al clădire (Z14), și două ziduri intermediare, zidul Z15 care desparte încăperea A de încăperea B și C, acest zid fiind distrus pe o porțiune de aproximativ 1 m încă din vechime. Celălalt zid Intermediar (Z 16)desparte încăperea A de C.

În caseta B a fost cercetat zidul de Vest (Z11) și continuarea zidului intermediar (Z16) care desparte încăperea A de C.

În Caseta C a fost surprins continuare zidurilor Z14 și Z15 și a fost descoperit zidul de nord al clădirii Z17. Tot în această casetă a fost surprins pe o lungime de un metru un zid (Z18) adosat de zidul Z17.

În caseta D a fost dezvelit continuare zidurilor Z 11 și Z 17 și de asemenea a fost descoperit încă un zid (Z19) adosat de zidul de nord al clădirii.

Până în prezent clădirea VI de la Tibiscum-Jupa are un coridor și trei încăperi.

În această campanie arheologică am reușit să surprindem că încăperea B a clădirii a fost încălzită cu hipocaustum, această încăpere este de dimensiuni mari având o lungime de 14 m și o lățime de 4 m.

Zidurile clădirii erau construite di piatră de râu legate cu mortar, având o grosime de 60 cm.

Din punct de vedere cronologic am reușit să surprindem momente importante din dezvoltarea orașului antic Tibiscum, în perioada romană târzie și post-romană. Edificiul VI, dezvelit parțial, își leagă existența și evoluția de rolul comercial al anticului Tibiscum. Fiind situat la una din arterele principale ale orașului și în imediata apropiere a unui atelier de topit bronzuri, clădirea VI avea probabil și o destinație comercială.

Materialul descoperit

Materialul ceramic a fost bogat, fiind reprezentat de vase romane târzii, dar și fragmente de vase de sticlă, cuie, mărgelile, aplici și fibule – extrem de importante în datarea nivelelor. Materialul rezultat în urma cercetării arheologice se află în depozitele MJERG Caransebeș.

Tehnici de cercetare

În săpătura realizată în anul acesta au fost utilizate mijloacele clasice de cercetare arheologică, combinate cu tehnica fișelor de context arheologic și tehnici moderne, prospecțiuni geomagnetice și aerofotometrie.

Obiectivele cercetării viitoare și propuneri de conservare, protejare și punere în valoare

Pentru anul 2017 ne propunem continuarea cercetării arheologice în cadrul zonei clădirii VI și a drumului roman, dar și realizarea unor lucrări de conservare primară, prin refacerea zidăriei și punerea în valoare a acestei construcții. Se dorește o acțiune conjugată la care să participe și autoritățile locale prin sprijinirea unui program de conservare și punere în valoare a acestei importante zone arheologice din România.

Bibliografie

- P. Bona, Biserica medievală din Caransebeș, Caransebeș, 1993.

Informații suplimentare online

[Raportul 5759 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
